

Col·loqui
MODELS
EN LA
CARTOGRAFIA
URBANA
ESPANYOLA:
UNA ANÀLISI
HISTÒRICA

Coloquio
MODELOS
EN LA
CARTOGRAFÍA
URBANA
ESPAÑOLA:
UN ANÁLISIS
HISTÓRICO

Lloc:
Lugar:
MUHBA Plaça del Rei,
Sala de Martí l'Humà

www.ub.edu/gehc/cmhc17
#cmhc17

Entrada gratuïta
Es recomana reserva prèvia
Entrada gratuita
Se recomienda reserva previa

Inscripcions:
Inscripciones:
www.ub.edu/gehc/cmhc17/
inscripcio
Data de tancament
d'inscripcions:
20 de gener
Fecha de cierre
de inscripciones:
20 de enero
Per a més informació,
podeu escriure a:
Para más información,
pueden escribir a:
gehcmapa@gmail.com

2-4.02.2017

Imatges d'esquerra a dreta / *Imágenes de izquierda a derecha:*
1. Plano de la ciudad y del puerto de Barcelona. Autor: Moulinier, 1806. Centre Excursionista de Catalunya / 2. Plano topográfico de Barcelona. Autor: Juan López, 1807. Centro Geográfico del Ejército / 3. Plano de los alrededores de la ciudad de Barcelona y proyecto de su reforma y ensanche. Autor: Ildefonso Cerda; Pere Roca, 1861. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya / 4. Plano del término municipal de Barcelona. Autor: Ajuntament de Barcelona; Serra, J.M., 1891. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya / 5. Plànol de la ciutat de Barcelona. Autor: Ajuntament de Barcelona, Servei Topogràfic. Any: 1930. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

En el desenvolupament històric de la cartografia urbana no és possible distingir una sola via de progrés lineal i acumulatiu. Al contrari, la representació cartogràfica de les ciutats ha evolucionat seguint diferents models o tradicions específics, cadascun dels quals té un origen peculiar, un llenguatge propi i unes característiques tècniques i operatives definitòries. En el cas de la cartografia espanyola és possible distingir, entre els segles XVI i XIX, quatre tradicions clarament diferenciades: les vistes de ciutats, la topografia militar urbana, la planimetria cadastral urbana i la cartografia urbanística. Els diferents tipus de mapes urbans formats en aquesta llarga seqüència històrica només esdevenen plenament comprensibles en inscriure'ls dins de la seva pròpia tradició. L'objectiu d'aquest col·loqui és estudiar la gènesi d'aquests models o patrons de cartografia urbana, descriure'n els trets essencials i analitzar-ne les influències mútues.

En el desarrollo histórico de la cartografía urbana no es posible distinguir una única senda de progreso lineal y acumulativo. Al contrario, la representación cartográfica de las ciudades ha evolucionado siguiendo distintos modelos o tradiciones específicos, cada uno de los cuales tiene un origen peculiar, un lenguaje propio y unas características técnicas y operativas definitivas. En el caso de la cartografía española es posible distinguir, entre los siglos XVI y XIX, cuatro tradiciones claramente diferenciadas: las vistas de ciudades, la topografía militar urbana, la planimetría catastral urbana y la cartografía urbanística. Los diferentes tipos de mapas urbanos formados en esa larga secuencia histórica sólo resultan plenamente comprensibles al inscribirlos en su propia tradición. El objetivo de este coloquio es estudiar la génesis de esos modelos o patrones de cartografía urbana, describir sus rasgos esenciales y analizar sus influencias mutuas.

Dijous 2 de febrer Jueves 2 de febrero

9.00-9.15
Acreditació
Registro
9.15-9.30
Inauguració
Inauguración
9.30-10.30
Conferència inaugural
Conferencia inaugural
Lucia Nuti (Universitat de Pisa)
La nascita di un nuovo genere di rappresentazione:
il ritratto di città
10.30-11.00
Pausa

SESSIÓ 1. VISTES DE CIUTATS SESIÓN 1. VISTAS DE CIUDADES

11.00-11.30
Ramon Pujades (Museu d'Història de Barcelona)
Vistes urbanes ibèriques: la recepció d'uns models importats
11.30-12.00
Federico Arévalo (Universidad de Sevilla)
El levantamiento planimétrico de la ciudad:
de la Edad Media al Renacimiento
12.00-12.30
Vicenç M. Rosselló i Verger (Universitat de València)
Les ciutats dels Països Catalans als dibuixos d'Antoon
van den Wijngaerde
12.30-13.00
Fernando Marías (Universidad Autónoma de Madrid)
Madrid, entre Antonio Manzelli i Pedro Texeira (1622-1656)
13.00-13.30
Juan Calatrava (Universidad de Granada)
Tres miradas sobre Granada en torno a 1870:
Charles Garnier, Victor Fournel, Rafael Contreras
13.30-14.00
Debat
Debate

SESSIÓ 2. CARTOGRAFIA MILITAR URBANA SESIÓN 2. CARTOGRAFÍA MILITAR URBANA

16.30-17.00
José Ignacio Muro (Universitat Rovira i Virgili, Tarragona)
La representación de la ciudad en la topografía militar (siglos XVII-XIX)
17.00-17.30
Isabel Testón Núñez, Rocío Sánchez Rubio, Carlos Sánchez Rubio
(Universidad de Extremadura)
Mapas para la guerra y para la corte en la España del siglo XVII
17.30-18.00
Jesús Burgueño (Universitat de Lleida)
Cartografiar l'entorn urbà. El «Plano de Barcelona y sus
alrededores» de l'estat major (1865)
18.00-18.30
Debat
Debate

Divendres 3 de febrer Viernes 3 de febrero

SESSIÓ 3. PLANIMETRIA CADASTRAL URBANA SESIÓN 3. PLANIMETRÍA CATASTRAL URBANA

09.30-10.00
Luis Urteaga (Universitat de Barcelona)
El espacio urbano en la cartografía catastral (siglos XVIII y XIX)
10.00-10.30
Concepción Camarero-Bullón i Francisco Marín Perellón
(Universidad Autónoma de Madrid)
Un cuarto de siglo después de su publicación: uso y abuso de la
Planimetría General de Madrid
10.30-11.00
Pausa
11.00-11.30
Meritxell Gisbert (Universitat de Barcelona)
Cartografia patrimonial i urbanística:
els plànols de Barcelona dels Soler, 1798-1855
11.30-12.00
Joan Capdevila (Grup d'Estudis d'Història de la Cartografia)
Los planos de población en los levantamientos topográficos
del Instituto Geográfico Nacional
12.00-12.30
Bárbara Polo (Universitat de Barcelona)
El plano de población de Burgos de 1912 del Instituto Geográfico Nacional
12.30-13.00
Debat
Debate

SESSIÓ 4. CARTOGRAFIA URBANÍSTICA MUNICIPAL I ALTRES CARTOGRAFIES SESIÓN 4. CARTOGRAFÍA URBANÍSTICA MUNICIPAL Y OTRAS CARTOGRAFÍAS

15.30-16.00
Francesc Nadal (Universitat de Barcelona)
Reformisme liberal i cartografia urbana municipal
a l'Espanya del segle XIX
16.00-16.30
José Luis Villanova (Universitat de Girona)
Los planos urbanos del Centro Geodésico Topográfico,
1878-1891
16.30-17.00
Teresa Navas Ferrer (Universitat Politècnica de Catalunya)
Carreteres i urbanisme. Cartografia viària de la província
de Barcelona
17.00-17.30
Pausa
17.30-18.00
Alfredo Faus Prieto (Universitat de València)
Planos de alineación de los antiguos caminos extramuros
de la ciudad de Valencia (1860-1877)
18.00-18.30
Ana del Cid (Universidad de Granada)
Cartografías urbanas del turismo: el plano de Granada de
Ramón González Sevilla y Juan de Dios Bertuchi (1894)
18.30-19.00
Carme Montaner (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya)
Els mapes de ciutats espanyoles en les publicacions
de l'editorial Alberto Martín (1900-1925)
19.00-19.30
Debat
Debate
19.30-19.45
Clausura

Dissabte 4 de febrer Sábado 4 de febrero

11.00-13.00
Visita guiada a les Drassanes Reials i al Museu Marítim
de Barcelona
Visita guiada a las Reales Atarazanas y al Museo Marítimo
de Barcelona
13.30
Dinar
Comida